

עין משפט ונר מצוה

א א מיי' פ"ח מהלכות מאכלות אסורות הלכ' א ופ"ו מהלכות מנשה קרבנות הלכה ד סמג לאוין קלט:

ב ב מיי' פ"ח מהלכות מאכלות אסורות הלכה א סמג שם טוש"ע י"ד סי' סה טעף ה':
ג ג מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם:

ד ה מיי' פ"ו מהלכות מאכלות אסורות הלכ' ג ועיין בהשגות ובמ"מ סי' סד טעף ב:

ה ו מיי' פ"ו שם הלכה א סה ופ"ח הלכה ז טוש"ע שם סי' סה טעף ד':

ו ז ח מיי' פ"ו מהלכות מניות הלכה ב:

‏‏

שיטה מקובצת

אל וכי תימא קסבר תנא דידן יש בגידין בנותן טעם וכי כך מצאתי בספרי הרי: **ג** הילכך שיעוריה לאו שיעורא דכתותי מיכתת כצ"ל: **ג** ואינו דומה לכך כל בשר גבוה ועגול קרי כף. הסיף ומה"ד גוהג בשליל וכו': **ז** איסור גיד הגשה גוהג בבבבבב:

‏‏

רבינו גרשום

הכא אדרבה כל מה דמיכתת שיעורא כו' כלומר ואצ"ג לדענין שופר ולולב לא יצא לענין כסוי עפר עיר הנוחת כל מה שמכתת שיעוריה עליו מעלי' לכסוי:

סליק פירקא

אמרי הכא בשליל עסקי.

כלומר מה דאמינן גיד הגשה גוהג במוקדשין בשליל דבהמת קדשים דבהדי הדדי קאחו. אלא לנפל שלא נתקשרו איבריו בגידין. כלומר דאינו מת גמור אלמא חזינן דבשר קדים לגיד לענין אדם וכן לענין שליל אלמא איסור מוקדשין קדים. וזו תירצן אצ"ג דאיסור וכו' לעולם בשליל מוקמת ליה ואני איסור גיד וכו'. ותירויהו בהדי הדדי קאחו. והא מתניתין דלא כרבי יהודה דקתני גוהג בבהמה ובחיה וכו' וק"ל דרבי יהודה סבר דאינו גוהג אלא בידך של ימין האי תנא סבר לה כוותי' בחאי' כו' (כלומר סבר לה כוותיה בתרדא):

פמ״:

גיד הנשה, מוקדשין פשיטא. כולו נמי פשיטא אלא דלרין שיהא אחד לצורך ואגביה תני כולו:

ואתי איסור מוקדשין וחיייל עץ איסור גיד. ואע"ג דמן (לקמן דף ק:) ואינו נוהג בטמאה דאין איסור גיד חייל על איסור טומאה איסור מוקדשין דחמיר דאית זהו כרת אם אכלו בטומאה כדפרש"י לקמן (דף ז.) חייל טפי לאיסור גיד:

אלא קסבר אין בגידים בנותן טעם. ולא היה יכול

להקשות והתנן (לקמן דף ק:) אינו נוהג בטמאה דמשמע אין גיד הנשה נוהג בטמאה דאין איסור גיד חל על איסור טומאה אלמא דיש בגידין בנ"ט דהוה מצי למימר דטעמא כדאמר רבי שמעון בגמרא (שם דף קב.) מי שגידו אסור ובשרו מותר ומה שמקשה רבי יהודה והלא אף לזני יעקב נאסר ספיר פריך דכיון דלזני יעקב נאסר אף בטמאה לא מסתבר למימר דלחרי' כן כשנאסרו בטמאה פקע ממנו איסור גיד הנשה א"נ אפילו היה יכול לדקדק משם דיש בגידין בנותן טעם ניחא ליה למיפך מירך שנתשלם זה גיד הנשה ששניה קודם:

איסור גיד איכא איסור מוקדשין **איכא**. והכי פירושו איסור גיד הנשה לצדו נוהג במוקדשין ולא איסור אחר וא"ת ולימא דקסבר יש בגידין בנותן טעם ואפילו הכי לא אחי איסור מוקדשין וחייל לאיסור גיד דלית ליה איסור חל על איסור אף באיסור חמור ואיסור כולל וכי תימא משום דמתניתין כר"מ דאמר דנוהג בשליל ובסוף פירקין (דף קב.) מתייב רבי מאיר שמים באוכל גיד הנשה של נבלה אלמא אית ליה איסור חל על איסור דהשתא נמי דקאמר אין בגידין בנותן טעם לא אחיא כרבי מאיר דהא רבי מאיר סבר יש בגידין בנותן טעם מדמתייב באוכל גיד משום נבלה וי"ל דאין נראה לו שתחלוק הך סתמא דמתניתין אסתמא דכריתות פרק אמרו לו (דף יג.): דיש אוכל אכילה

אחת ומייב עליה ד' מטרות ואשם אחד דקצרה דאיסור חל על איסור באיסור כולל אי נמי לא צעי לשנויי הכי משום דאכתי תקשה ליה דא"כ אין מוקדשין נוהג בגיד מצעי ליה והשתא דקאמר דקסבר אין בגידין בנותן טעם הוה מצי למפךר אין מוקדשין נוהג בגיד מצעי ליה אלא דעדיפא מיניה פריך: **אם יש בה בנותן טעם אסורה**. תימא דילמא אסורה משום שמו של גיד אבל בגידין אין בהן בנותן טעם ולפירוש ה' (ב) מאיר ו אחי ספיר דפירש דאין להחמיר ולאסור בשומן כגגיד כיון שהגיד עצמו אינו אוסר ור"ת מפרש דלשמו של גיד לא הוה קרי גיד סתמא וקשה לפירשו דלקמן (דף נא.) גבי ההיא דגידין ישרפו לששה עשר מוקי לה רב אשי בשומן של גיד: **בולדות** קדשים עסקינן. דצדה הדדי קאחו וא"ת והכי אתו צדה הדדי הא איסור גיד אינו חל עד שיהא בן ט' חדשים כדאמר לקמן בפרקין (דף נא:) א"ר אושעיא מחלוקת בבן ט' חי והלך רבי מאיר לשיטתו כו' וי"ל דהא דשרי ר"מ בגיד

בשליל בן ח' היינו לאחר שנשחטה האם דניתר כשחיתת האם אבל כל זמן שלא נשחטה האם איכא איסור גיד בשליל ומיהו קשה דבפרק צהמה המקשה (לעיל דף עה.) איפליגו רבי יוחנן וריש לקיש בתולש חלב מנן ט' חי אבל מנן ח' חי משמע דלכולי עלמא אין זו איסור חלב וה"ר אין (ט) איסור גיד כי היכי דליכא איסור חלב וא"כ איסור מוקדשין קדים ויש לומר דדוקא איסור חלב אין זו משום דכתיב (ויקרא ז) כל חלב שור וכשב וזבן ח' לא מיקרי שור וכשב אבל איסור גיד יש בו אי נמי ניחא ליה למיפךר ממתניתין דמזיר דמשמע צהדיא דלאו צהדי הדדי אתו וא"ת ואמאי לא פריך ממתניתין דאינו נוהג בטמאה אלמא דאיסור טומאה קדים וי"ל דמה"ל דטעמא משום דבשרו אסור כדקאמר רבי שמעון כדפי' לעיל: **והא מרקתני סיפא** דגוהג בשצ"ל מבצ"ל דרישא בו'. תימא מאי פריך הא סיפא בשליל דבשרו אסור ורישא בשלל נשחטה ועוד דמאי קא משני דבר זה מחלוקת רבי יהודה ורבנן והלא אף רבי יהודה מודה דאסור כי לא נשחטה האם דדוקא כשנשחטה פליגי דהא רבי יוחנן אית ליה בפרק צהמה המקשה (גס זה שם) דתשל חלב מנן ט' חי דחלבו כחלב צהמה אע"פ שאם נשחטה האם הכל מותר אפילו חלבו וגידו מכל צהמה תאכלו: **ואמר רבי יוחנן לא נצרכה אלא צנפא בו'**. תימא דמזיר פרק כהן גדול (דף ג.) גרסינן בכל הספרים כדא"ר יוחנן כו' משמע דרבי יוחנן לא אמר אההיא דמזיר ונראה דהכא נמי גרסינן כדא"ר יוחנן ודר' יוחנן אפשר דאיתמר אמתניתין דאהלות (פ"ג מ"א) דתנן אלו מטמאים באהל המת כו' ורבינו שמואל מיישב גירסת הספרים דהתם גרסינן כדאמר והכא גרסינן ואמר דהתם על פירכא דעל כזית מגלח על כולו לא כל שכן אמר רב וי'וסף לא נצרכה אלא למת שאין עליו אפילו כזית בשר והדר פריך ואכתי על אכר ממנו מגלח על כולו לא כל שכן ומשני כדאמר ר' יוחנן לא נצרכה פירוש כדאמר רבי יוחנן על פירכא קמייתא דעל כזית כו' דכיון שלא נתקשרו איבריו עדיין מסתמא אין עליו כזית הכא נמי כו' והכא דלא מייתי אלא פירכא קמייתא קאמר וא"ר יוחנן משום דלפירכא קמייתא איתמר מילתיה דרבי יוחנן:

כסוי הדם פרק ששי חולין

שיעורא צעין. כשופר כדי שיאחזנו צידו ויראה לכאן ולכאן כדאמרין בראש השנה (דף סז.) לולב מפרש במסכת סוכה (דף זב:) שיעור הדם וערבה שלשה טפחים ולולב ארבעה. ועבודת כוכבים כיון דלשרפה קיימא כל העומד לישרף כשרוף דמי הלכך ששיעורא

הוא דכתותי מכתת אבל הכא כמה דשריף ומיכתת מעלי לכסוי ומשום הנאה ליכא דמנאות לאו ליהנות ניתנו:

הדרן עלך כסוי הדם

גיד הנשה. ובמוקדשין. לקמן (דף ז.) פליגי זה איכא למאן דאמר אפילו בעולה ואיכא למ"ד בקדשים הנאכלין: **שאין לו כף**. בגמרא(י) מפרש אית ליה ולא עגיל: **כף**. פוליס"א הנכרכת סביבות עגם הקולית העליונה סביב סביב צעיגול אבל עוף אינו כן שהבשר שעל הקולית צרוכס הוא ואינו דומה לכףא: **כף**. שעל גב הירך: **ונוהג בשליל**. בן תשעה חי הנמלא צבהמה: **וחלבו**. של שליל מותר: **ואין העצמים נאמנים**. לומר נטלנוהו מפני שטורח הוא להם לחטט אחריו: **גב' איסור גיד**. ונוהג צבהמה משעה שנולד: **יש בגידין בנותן טעם**. כצכר"י ואשמעינן האי תנא דהאוכל גיד הנשה של מוקדשין לוקה שמים אחת משום גיד שאפילו עץ הוא התורה חייבה עליו ואחת משום מוקדשין שיש בו טעם ונהנה מן המוקדשין ושמעין מינה תרמי חדא דיש בגידין בנותן טעם וחדא דאיסור חל על איסור ולאפוקי ממאן דאמר צהאי פירקא (לקמן נט:) אין בגידין בנותן טעם: א"כ הכי איצעי ליה למתני מוקדשין נוהגות בגיד: **אלא**. אשמעינן האי תנא דאין בגידין בנותן טעם והכי קאמר איסור גיד הנשה לצדו נוהג במוקדשין אבל איסור מוקדשין אין זו: **אם יש בו בנותן טעם**. שיערו חכמים כששים כל נותן טעם סתם: **בולדות קדשים**. צהמת שלמים שילדה דנוהג בשליל דאי אין נוהג דמתניתין דלא תימא איסור מוקדשין קדים וגיד אינו נוהג בשליל וכי מטוי לידה לא אחי גיד חייל עליה דאין

איסור חל על איסור אלא משעת יצירתן צמעי אמן הן קדושים וגיד הנשה נוהג בשליל ואשתכח דצ"ירת העובר חלו שניהם: **מכלל דרישא לאו בשליל עסקינן**. דאי מרישא שמעינן דנוהג בשליל סיפא למה ליה למתנייה: ה"ק כו'. כלומר רישא ודאי אשמעינן דנוהג בשליל דאי אין נוהג בשליל קדים ליה איסור מוקדשין ותו לא אחי איסור גיד וחייל עליה והדר תנא פלוגתא לאשמעינן דדבר זה שהשמיענו תחלה נוהג בשליל לאו דברי הכל היא אלא מחלוקת רבי יהודה ורבנן: **הנוזר מגלה**. שאם נטמא לאחר שזמה מקצת מזיוותו סותר כל מה שזמה ומגלה וחוחר ומתחיל ומונה כדכתיב (במדבר ו) והימים הראשונים יפלו: **על המט כו'**. אבל לא על שאר טומאות כגון נבלה ושרץ דמת כתיב בפרשה (שם) וכי ימות מת עליו: **לנפל**. שכולו עליו ועדיין לא נתקשרו איבריו בגידין שהרי כל איבריו נוזרים ועדיין אין עליו כזית בשר: אלמא

שלא נשחטה האם איכא איסור גיד בשליל ומיהו קשה דבפרק צהמה המקשה (לעיל דף עה.) איפליגו רבי יוחנן וריש לקיש בתולש חלב מנן ט' חי אבל מנן ח' חי משמע דלכולי עלמא אין זו איסור חלב וה"ר אין (ט) איסור גיד כי היכי דליכא איסור חלב וא"כ איסור מוקדשין קדים ויש לומר דדוקא איסור חלב אין זו משום דכתיב (ויקרא ז) כל חלב שור וכשב וזבן ח' לא מיקרי שור וכשב אבל איסור גיד יש בו אי נמי ניחא ליה למיפךר ממתניתין דמזיר דמשמע צהדיא דלאו צהדי הדדי אתו וא"ת ואמאי לא פריך ממתניתין דאינו נוהג בטמאה אלמא דאיסור טומאה קדים וי"ל דמה"ל דטעמא משום דבשרו אסור כדקאמר רבי שמעון כדפי' לעיל: **והא מרקתני סיפא** דגוהג בשצ"ל מבצ"ל דרישא בו'. תימא מאי פריך הא סיפא בשליל דבשרו אסור ורישא בשלל נשחטה ועוד דמאי קא משני דבר זה מחלוקת רבי יהודה ורבנן והלא אף רבי יהודה מודה דאסור כי לא נשחטה האם דדוקא כשנשחטה פליגי דהא רבי יוחנן אית ליה בפרק צהמה המקשה (גס זה שם) דתשל חלב מנן ט' חי דחלבו כחלב צהמה אע"פ שאם נשחטה האם הכל מותר אפילו חלבו וגידו מכל צהמה תאכלו: **ואמר רבי יוחנן לא נצרכה אלא צנפא בו'**. תימא דמזיר פרק כהן גדול (דף ג.) גרסינן בכל הספרים כדא"ר יוחנן כו' משמע דרבי יוחנן לא אמר אההיא דמזיר ונראה דהכא נמי גרסינן כדא"ר יוחנן ודר' יוחנן אפשר דאיתמר אמתניתין דאהלות (פ"ג מ"א) דתנן אלו מטמאים באהל המת כו' ורבינו שמואל מיישב גירסת הספרים דהתם גרסינן כדאמר והכא גרסינן ואמר דהתם על פירכא דעל כזית מגלח על כולו לא כל שכן אמר רב וי'וסף לא נצרכה אלא למת שאין עליו אפילו כזית בשר והדר פריך ואכתי על אכר ממנו מגלח על כולו לא כל שכן ומשני כדאמר ר' יוחנן לא נצרכה פירוש כדאמר רבי יוחנן על פירכא קמייתא דעל כזית כו' דכיון שלא נתקשרו איבריו עדיין מסתמא אין עליו כזית הכא נמי כו' והכא דלא מייתי אלא פירכא קמייתא קאמר וא"ר יוחנן משום דלפירכא קמייתא איתמר מילתיה דרבי יוחנן:

אלמא

מסורת הש"ס

א (לעיל סט. עד:) [לקמן ק:]; **ב** (עין מוס' לקמן נג: ד"ה נאמנים עליו); **א** [לקמן קלח:]; **ד** [לקמן נט:]; **ט** [לקמן לו:]; **ו** [לקמן קלח:]; **ז** [תמורה כה:]; **ח** [לקמן ק: מיר מט:]; **ט** [לקמן נב:]; **י** [כצכר רש"ל]; **י** [לקמן יז:]; **יז** ד"ה שאני; **ט** [וכן לעיל עד:]; **ז** [לעניט צמיר איתא רבי יוסי וכן מוכחת להמעין שם];

‏‏

הגהות הב"ח

אל תוס' ד"ה אם יס וכו' ולפי' הרב ר"י בר"מ אחי שפיר: **ב** (נ) ד"ה בולדות וכו' וה"ר אין בו איסור:

‏‏

אעזי רש"י

פוליס"א [פוליס"א]. הבשר שעל עצם הירך.

‏‏

מוסף רש"י

הבזיר מגלח. אם האהיל עליהם נטמא מור, דכתיב (במדבר ו) והימים הראשונים יפלו, ומגלה וחוחר ומונה כדכתיב (שם) וגלה ראשו ביום טהרתו (לקמן ק:).